

**PASIŪLYMŲ DĖL VISUOTINIO TEISĖJŲ SUSIRINKIMO DARBOTVARKĖS PROJEKTO
VERTINIMO PAŽYMA**

Nr.	Pasiūlymus pateikė	Pasiūlymų motyvai	Pasiūlymų įvertinimas
Į Visuotinio teisėjų susirinkimo darbotvarkę siūlomi įtraukti klausimai			
1. Dėl kreipimosi į įstatymų leidybos iniciatyvos teisę turinčius valdžios subjektus, siekiant LR teismų įstatyme įtvirtinti savarankišką teisėjų darbo laiko organizavimą.			
	Kauno apygardos teismas	-	<p>Teisėjų tarybos 2016 m. spalio 28 d. posėdyje pritarta siūlymui.</p> <p>Visuotinio teisėjų susirinkimo darbotvarkės projektas patikslintas, jame numatyta diskusija teismų bendruomenei aktualiais klausimais, tarp jų ir pasiūlytu klausimu pagal klausimo iniciatoriaus pristatymą.</p>
2. Dėl kreipimosi įstatymų leidybos iniciatyvos teisę turinčius valdžios subjektus, siekiant pakeisti Teisėjos tarybos formavimą, proporcingai nustatant bendrosios kompetencijos ir administracinių teismų atstovų skaičių			
	Kauno apygardos teismas	-	<p>Teisėjų tarybos 2016 m. spalio 28 d. posėdyje pritarta siūlymui.</p> <p>Visuotinio teisėjų susirinkimo darbotvarkės projektas patikslintas, jame numatyta diskusija teismų bendruomenei aktualiais klausimais, tarp jų ir pasiūlytu klausimu pagal klausimo iniciatoriaus pristatymą.</p>
3. Dėl Teisėjų sveikatos patikrinimo tvarkos reglamentavimo tobulinimo			
	Kauno apygardos teismas	-	<p>Teisėjų tarybos 2016 m. spalio 28 d. posėdyje pritarta siūlymui.</p> <p>Visuotinio teisėjų susirinkimo darbotvarkės projektas patikslintas, jame numatyta diskusija teismų bendruomenei aktualiais klausimais, tarp jų ir pasiūlytu klausimu pagal klausimo iniciatoriaus pristatymą.</p>

4. Dėl aktyvesnio Teisėjų tarybos vaidmens, užtikrinant, kad teismų sistemos reforma vyktų nebloginant teisėjų darbo sąlygų bei iš anksto užsitikrinant reformos įgyvendinimui reikalingą finansavimą			
	Kauno apygardos teismas		<p>Teisėjų tarybos 2016 m. spalio 28 d. posėdyje pritarta siūlymui.</p> <p>Visuotinio teisėjų susirinkimo darbotvarkės projektas patikslintas, jame numatyta diskusija teismų bendruomenei aktualiais klausimais, tarp jų ir pasiūlytu klausimu pagal klausimo iniciatoriaus pristatymą.</p>
5. Dėl teisėjų ir teismų apsaugos			
	Jonavos rajono apylinkės teismas (l. e. pirmininko pareigas L. Šafronienė)	<p>„Teisėjai baiminasi, kad teismų procesiniais sprendimais nepatenkinti asmenys lengvai gali susidoroti su jiems neįtinkančiais teisingumo vykdytojais. Tai patvirtina ir reportažas per LNK televiziją apie Jonavos rajono apylinkės teismo teisėjus.</p> <p>Jonavos rajono apylinkės teismo teisėjai dėl nuteistųjų lankymosi teismo patalpose, pastovaus teisėjų, teismo darbuotojų filmavimo, fotografavimo, dėl teisėjų persekiojimo, jaučiasi nesaugūs. Toks nuteistųjų elgesys trukdo teisėjams atlikti tiesiogines su bylų nagrinėjimu susijusias pareigas, kelia grėsmę jų nepriklausomumui bei asmeniniam saugumui.</p> <p>Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 130 straipsnis, kuris reglamentuoja teismų apsaugą šiuo metu yra neveikiantis. Saugumo teismuose neužtikrina policijos pareigūnai, saugumu teismo darbuotojai ir lankytojai turi rūpintis patys.“</p> <p>Siūloma svarstyti, ar nebūtų tikslinga Lietuvos teismuose įdiegti vieningą apsaugos sistemą, kuri rūpintųsi teismo darbuotojų, teisėjų ir asmenų, ateinančių į teismą, saugumu.</p>	<p>Teisėjų tarybos 2016 m. spalio 28 d. posėdyje pritarta siūlymui.</p> <p>Visuotinio teisėjų susirinkimo darbotvarkės projektas patikslintas, jame numatyta diskusija teismų bendruomenei aktualiais klausimais, tarp jų ir pasiūlytu klausimu pagal klausimo iniciatoriaus pristatymą.</p>
6. Dėl Visuotinio teisėjų susirinkimo darbo reglamento pakeitimo			

	<p>Kauno apylinkės teismas (pirmininkas D. Kantaravičius)</p>	<p>Atsižvelgiant į tai, kad siūlymą teikia apylinkės teismas, siūloma keisti Visuotinio teisėjų susirinkimo darbo reglamentą ta apimtimi, kuri susijusi su Teisėjų tarybos narių rinkimu nuo apylinkių teismų:</p> <p>„32. Aukščiausiojo Teismo teisėjai balsuoja už tris šio teismo kandidatus, Apeliacinio teismo teisėjai – už tris šio teismo kandidatus, Vyriausiojo administracinio teismo teisėjai – už tris šio teismo kandidatus, apygardos teismų teisėjai – už vieną savo apygardos teismo kandidatą, apygardos administracinių teismų teisėjai – už vieną šių teismų kandidatą, apylinkių teismų teisėjai – už vieną savo apygardos teismo veiklos teritorijoje esančių apylinkės teismų kandidatą. apylinkių teismų teisėjai- už penkis šių teismų kandidatus, po vieną nuo kiekvienos apygardos teismo veiklos teritorijoje esančių apylinkės teismų“.</p> <p>Siūlymų motyvai:</p> <p>„1.Skatintų labiau konkuruoti kandidatus į Teisėjų tarybos narius nuo visų apylinkės teismų, nes konkurencija būtų visos Respublikos mastu.</p> <p>2. Išplėstų pasirinkimo galimybę Teisėjų tarybos narių rinkėjams, nepriklausomai nuo teritorijos, nes visus penkis Teisėjų tarybos narius nuo apylinkės teismų turėtų galimybę rinkti visi apylinkės teismo teisėjai.</p> <p>3. Išrinktasis Teisėjų tarybos narys turėtų mandatą vykdomojoje teismų savivaldos institucijoje atstovauti visus apylinkės teismų teisėjus, o ne tik 1/5 šių teisėjų.</p> <p>4. Būtų užtikrintas Teismų įstatymo 116, 117 str. įtvirtintas principas, kad VTS visi Lietuvos teisėjai svarsto ir sprendžia esminius teismų veiklos</p>	<p>Teisėjų taryba 2016 m. spalio 28 d. posėdyje siūlymui įtraukti klausimą į Visuotinio teisėjų susirinkimo darbotvarkės projektą nepritarė.</p> <p>Šiuo metu galiojančio Teismų įstatymo 119 straipsnio 2 dalies 2 punkte ne tik nurodytos teismų grupės, iš kurių renkami atstovai-teisėjai į Teisėjų tarybą, tačiau ir tiesiogiai nustatyta, jog teisėjų kandidatūras Visuotiniame teisėjų susirinkime iškelia ir renka atitinkamų teismų atstovai. Paminėtina, kad 2012 m. svarstant Teismų įstatymo pakeitimus, susijusius su Teisėjų tarybos sudėties keitimu, buvo pateiktas siūlymas įtvirtinti galimybę Teisėjų tarybos narius iš apylinkės teismų teisėjų rinkti visiems apylinkių teismų teisėjams. Tačiau į šį siūlymą nebuvo atsižvelgta (Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto 2012 m. spalio 31 d. išvada Dėl Teismų įstatymo 119 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIP-4699). Taigi pateiktas siūlymas keisti Visuotinio teisėjų susirinkimo darbo reglamentą prieštarauja Teismų įstatymo 119 straipsnio 2 dalies 2 punkto sąlygotai Teisėjų tarybos narių rinkimų taisyklei, kuri aiškinama atsižvelgiant į įstatymų leidėjo valią ir kurią šiuo metu galiojančios Visuotinio teisėjų susirinkimo darbo reglamento nuostatos atitinka.</p> <p>Paminėtina, kad 2012 m. lapkričio mėn. Visuotinio teisėjų susirinkimo metu šis siūlymas buvo svarstomas ir jam nepritarė – patvirtintas galiojančios redakcijos Visuotinio teisėjų susirinkimo darbo reglamentas.</p>
--	---	--	--

		<p>klausimus.“</p> <p>Pateikta nuomonė, kad Visuotinio teisėjų susirinkimo darbo reglamento pakeitimai neprieštarauja Teismų įstatymo 119 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtintai nuostatai, kad Teisėjų tarybos nariu Visuotiniame teisėjų susirinkime išrenkama po vieną teisėją nuo kiekvieno apygardos teismo veiklos teritorijoje esančių visų apylinkės teismų, kad ši proporcija bei teritorinis rinkimų principas ne tik išliktų, bet minėtos Teismų nuostatos įgyvendinimas būtų dar labiau sustiprintas. Pažymėta, kad už kandidatus turėtų galimybę balsuoti ne tik konkrečios apygardos teritorijos apylinkės teismų teisėjai, bet visi Lietuvos apylinkės teismų teisėjai.</p> <p>Pagal analogiją pateiktas siūlymas keisti ir balsavimą renkant penkis Teisėjų tarybos narius nuo penkių apygardos teismų. Pažymėta, kad papildomai taip būtų išvengta galimybės nuspėti dėl konkretaus Teisėjų tarybos nario išrinkimo, kai balsuojama tos apygardos teismo teisėjų kolektyve, o ne Visuotiniame teisėjų susirinkime. Pažymėta, kad reglamento pakeitimai užtikrintų slaptumo ir skaidrumo principų įgyvendinimą renkant Teisėjų tarybos narius.</p>	
7. Dėl galimybės balsuoti renkant Teisėjų tarybos narius įgaliojant kitą teisėją arba elektroniniu paštu			
	<p>Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja dr. Rasa Ragulskytė- Markovienė</p>	<p>„Nesant galimybės Visuotiniame teisėjų susirinkime negalintiems dalyvauti teisėjams balsuoti renkant Teisėjų tarybos narius, siūloma įtraukti svarstyti klausimą nustatant galimybę balsuoti renkant Teisėjų tarybos narius įgaliojant kitą teisėją arba elektroniniu paštu.“</p>	<p>Teisėjų taryba 2016 m. spalio 28 d. posėdyje siūlymui įtraukti klausimą į Visuotinio teisėjų susirinkimo darbotvarkės projektą nepritarė.</p> <p>Konstitucinis Teismas 2006 m. gegužės 9 d. nutarime, pasisakydamas dėl Konstitucijoje numatytos specialios teisėjų institucijos (jos funkcijas šiuo metu atlieka Teisėjų taryba) formavimo, pažymėjo, kad šios specialios teisėjų institucijos rinkimų tvarka turi būti tokia, jie turi būti organizuoti ir vykdomi taip, kad nebūtų sudaryta prielaidų abejoti šių rinkimų</p>

			<p>demokratiškumu.</p> <p>Demokratiniai rinkimai įprastai siejami su visuotinės, lygios, tiesioginės rinkimų teisės ir slapto balsavimo principais. Šie principai atitinkamai reiškia, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kiekvienam (atitinkančiam privalomas sąlygas) turi būti suteikta teisė rinkti; – organizuojant ir vykdant rinkimus visi rinkėjai turi būti traktuojami vienodai, kiekvieno rinkėjo balsas yra lygiavertis bet kurio kito rinkėjo balsui ir turi vienodą reikšmę nustatant balsavimo rezultatus; – rinkėjas balsuoja asmeniškai, atstovai renkami be tarpininkų, tarp rinkėjo ir kandidato nėra jokių tarpinių institucijų, rinkėjas balsuoja tiesiogiai už kandidatą į renkamą instituciją, turi būti išreikšta balsuojančio, o ne balsavimo biuletenį techniškai padedančio užpildyti valia (kai asmuo dėl sveikatos būklės techniškai negali užpildyti biuletenio); – balsavimui turi būti sudarytos tokios sąlygos rinkėjo valiai pareikšti, kad niekas negalėtų jo kontroliuoti, daryti įtakos jo pasirinkimui ar kitaip kliudyti laisvai ir nevaržomai reikšti savo valios. <p>Vadovaujantis Teismų įstatymu, Visuotiniame teisėjų susirinkime dalyvauja visi Lietuvos teisėjai, jis renka Teisėjų tarybos renkamus narius, Teisėjų tarybą (jos renkamus narius) sudaro Visuotiniame teisėjų susirinkime išrinkti teisėjai, teisėjų kandidatūras Visuotiniame teisėjų susirinkime iškelia ir renka atitinkamų teismų atstovai (Teismų įstatymo 116 straipsnio 2 dalis, 117 straipsnio 3 punktas, 119 straipsnio 2 dalies 2 punktas). Šių Teismų įstatymo nuostatų sisteminė analizė suponuoja, kad Teisėjų tarybos nariai renkami Visuotinio teisėjų susirinkimo metu, jame dalyvaujant rinkėjams (rinkti turintiems teisę teisėjams) ir Teisėjų tarybos narius renkant tiesiogiai rinkėjams.</p> <p>Atsižvelgiant į minėtus demokratinių rinkimų principus, į Teismų įstatymo nuostatas, vertintina, kad pateiktas siūlymas Visuotinio teisėjų susirinkimo darbo reglamente numatyti</p>
--	--	--	---

			<p>galimybę balsuoti renkant Teisėjų tarybos narius įgaliojant kitą teisėją arba elektroniniu paštu keltų abejonių dėl rinkimų demokratiškumo, taip pat Teismų įstatymo nulemtų principų – įgaliojant už kandidatus balsuoti kitą teisėją ar balsuojant el. paštu nebūtų sudarytos sąlygos užtikrinti tiesioginės rinkimų teisės, išreikšti būtent rinkėjo (o ne jo tarpininko) valią, būtų paneigtas poreikis Visuotiniame teisėjų susirinkime dalyvauti visiems Lietuvos teisėjams sprendžiant svarbiu klausimu dėl vykdomosios teismų savivaldos institucijos – Teisėjų tarybos formavimo. Manytina, kad pateiktas siūlymas taip pat neatitiktų slapto balsavimo principo esmės.</p> <p>Svarbu atkreipti dėmesį ir į rinkimų organizavimo problematiką. Kaip minėta, šiuo metu galiojančio Teismų įstatymo 119 straipsnio 2 dalies 2 punktas numato, kad teisėjų kandidatūras į Teisėjų tarybą Visuotiniame teisėjų susirinkime iškelia ir renka atitinkamų teismų teisėjai. Tai reiškia Teisėjų tarybos narių rinkimo procesą būtent Visuotiniame teisėjų susirinkime (jo metu) ir sąlygoja tam tikrus organizacinius Teisėjų tarybos narių rinkimų aspektus, tarp jų ir poreikį operatyviai suformuoti balsavimo biuletenius į juos įtraukiant iškeltus kandidatus, užtikrinti biuletenių išdavimą tik atitinkamų teismų, jų grupių atstovams (teisėjams), fiksuoti biuletenių išdavimą būtent šiems atstovams (teisėjams) siekiant nustatyti rinkimuose dalyvaujančių ir dalyvavusių rinkėjų skaičių, nustatyti balsavimo biuletenių „išėmimo“ tvarką, biuletenių pripažinimo sugadintais ar negaliojančiais kriterijus ir tvarką, užtikrinti sąlygas patikimam rinkimų rezultatų fiksavimui. Siekiant nustatyti elektroninį balsavimą (balsavimą el. paštu) turėtų būti sistemiškai pakeistas Visuotinio teisėjų susirinkimo darbo reglamentas. Pakeitimai turėtų užtikrinti tiek rinkimų demokratiškumą, tiek operatyvią, Visuotinio teisėjų susirinkimo metu įgyvendinamą, protingumo principus atitinkančią ir dėl balsavimo rezultatų abejonių nekeliančią rinkimų tvarką. Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad turi</p>
--	--	--	---

			<p>būti sudarytos sąlygos rinkti (balsuoti) visiems atitinkamų teismų teisėjams. Numačius balsavimą el. paštu, juo balsuoti turėtų būti sudarytos sąlygos visiems neatvykusiems teisėjams, t. y. tokie teisėjai turėtų būti identifikuoti, surinkti duomenys apie jų el. paštus, atskirai atrinkti jiems teiktini biuleteniai (pagal atitinkamą teismą, teismų grupę), nustatytas laikas užpildytiems biuleteniams pateikti, užtikrintas grąžinto biuletenio perdavimas balsų skaičiavimo komisijai ir pan. Atsižvelgiant į Visuotinio teisėjų susirinkimo datą ir tai, kad Visuotinio teisėjų susirinkimo darbo reglamentas gali būti pakeistas tik Visuotiniame teisėjų susirinkime, net ir nusprendus pakeisti Visuotinio teisėjų susirinkimo darbo reglamentą įteisinant balsavimą el. būdu (el. paštu), renkant Teisėjų tarybos narius artėjančiame Visuotiniame teisėjų susirinkime nebūtų galimybės užtikrinti protingumo principus atitinkančio balsavimo el. būdu (el. paštu) ir sudaryti sąlygas tokiam balsavimui visiems neatvykusiems teisėjams.</p>